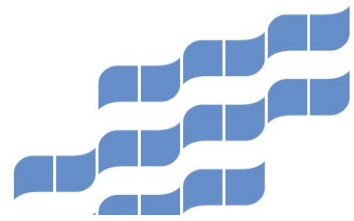
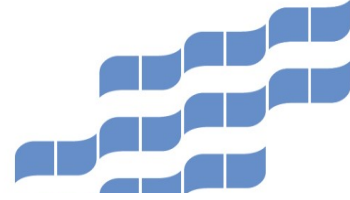

Tampere

**Tampereen kaupungin koululaisten
aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma**

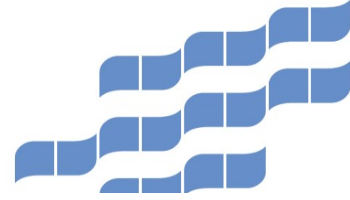

Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2011:1

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011 ja Tampereen kaupungin koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma

Sisällys

1	Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohdat.....	2
1.1	Arvopohja ja tehtävä	2
1.2	Aamu- ja iltapäivätoimintaa ohjaavat linjaukset.....	2
2	Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet	4
2.1	Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen	4
2.2	Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen	5
2.3	Eettisen kasvun tukeminen.....	6
2.4	Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen.....	6
3	Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö.....	7
4	Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa	8
4.1	Aamu- ja iltapäivätoiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen aikana	8
4.2	Yhteistyö toiminnan järjestämisessä	9
5	Toiminnan järjestäminen, suunnittelu ja arviointi kunnassa	10
5.1	Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen.....	11
5.2	Toiminnan suunnittelu ja arviointi	13
6	Aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistyö ja tiedonkulku	14
6.1	Yhteistyö huoltajien ja koulun kanssa	14
6.2	Lasta koskevien salassa pidettävien henkilötietojen luovuttamiseen liittyvä menettely	14
6.3	Moniammatillinen oppilashuoltotyö	14
6.4	Yritysten ja yhteisöjen kanssa tehtävä yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi aamu- ja iltapäivätoiminnassa	14

1 Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohdat

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain¹ mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Perusopetuslain mukaisesti Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet².

Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee järjestää näiden perusteiden mukaisesti. Näissä perusteissa käytetään aamu- ja iltapäivätoiminnassa olevasta perusopetuksen oppilaasta nimitystä lapsi. Toiminnassa lapsi ei ole oppilaan roolissa.

Luvussa 4 käytetään oppilas -nimitystä, kun viitataan perusopetuksessa määriteltyyn oppimisen ja koulunkäynnin tukeen.

Tampereen kaupungin osuus on erotettu valtakunnallisesta suunnitelmasta vaakuna -tunnuksella ja sisennyksellä. Kuntakohtaisessa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmassa käytetyt termit määritellään siten, että toiminnan järjestäjällä tarkoitetaan kaupunkia, palveluntuottajalla tarkoitetaan yksityistä tai julkista toimijaa ja toimintapaikalla paikkaa, missä lasten aamu- ja iltapäivätoiminta käytännössä tapahtuu.

1.1 Arvopohja ja tehtävä

Aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin, joita ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen.

Toiminnan tulee perusopetuksen tavoin edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yhteiskunnallisena lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle. Toiminnan keskeisenä tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä tukea myös perhettä ja koulua niiden kasvatustehtävässä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen seuraavista näkökulmista:

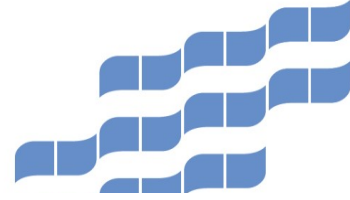
- Lapsen vapaa-ajan toiminnan ohjaaminen
- Lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen
- Lapsen koulunkäynnin ja oppimisen tukeminen
- Varhainen puuttuminen ja sosiaalinen vahvistaminen

1.2 Aamu- ja iltapäivätoimintaa ohjaavat linjaukset

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla pyritään vähentämään lasten yksinäistä aikaa ilman turvallisen aikuisen läsnäoloa ja ohjausta ennen ja jälkeen koulupäivän. Toiminnan järjestämiseen liittyvien ratkaisujen, toimintatapojen ja

¹ Perusopetuslaki (628/1998) 48 a, b, c, d, e ja f § (1136/2003)

² Perusopetuslaki 48 a § 3 mom. (1136/2003)

toimintaympäristön tulee tukea asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa huolehditaan toimintaympäristön turvallisuudesta ja siitä, että lapset eivät joudu kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan kohteiksi.

Aamu- ja iltapäivätoiminta vahvistaa lasten itseluottamusta ja monipuolisten vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Se innostaa ja tukee lapsia myös omien vahvuuksien löytämiseen ja oman osaamisen kehittämiseen. Toiminta valmentaa itsestä huolehtimiseen ja antaa mahdollisuuksia luovaan itsensä toteuttamiseen. Hyvin ja laadukkaasti järjestetty aamu- ja iltapäivätoiminta ohjaa lasten tarpeet ja edellytykset huomioon ottaen lapsia kasvamaan vähitellen aktiiviseen, terveelliseen ja kestäväan elämäntapaan sekä elämään kansainvälistyneessä ja teknologisoituneessa maailmassa.

Toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon sekä yksilölliset että yhteisölliset näkökohdat. Aamu- ja iltapäivätoiminta on ryhmätoimintaa, ja ryhmää ohjaavat säännöt ja arvot muovaavat osaltaan lasten sosiaalista kasvua. Tavoitteena on tarjota lapsille heidän tarpeitansa vastaavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa sekä antaa myös mahdollisuus lepoon ja itsekseen olemiseen. Koulupäivän aikana tapahtuneet asiat ja lasten omat kokemukset tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa toiminnassa huomioon.

Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee rakentaa jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle. Toimintaa ohjaavat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Toiminnalla on oma erityisluonteensa, sillä se perustuu vapaaehtoisuuteen ja sijoittuu lasten vapaa-aikaan. Lasten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen toteutuu parhaiten luonnollisia kasvuympäristöjä ja pedagogista osaamista hyödyntämällä ja yhdistämällä. Tavoitteena on avoin, rohkaiseva ja kiireetön ilmapiiri.

Lasten itsenäisyys lisääntyy kasvun myötä vähitellen, mutta lapset tarvitsevat vielä aikuisen turvaa, läsnäoloa ja ohjausta. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla riittävä määrä kelpoisuuden omaavia, osaavia ja ammattitaitoisia ohjaajia. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään eri toimijoiden välistä moniammatillista yhteistyötä ja yhteistyötä perheiden kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on lisätä tuntemusta lapsista ja auttaa heidän tarpeidensa tunnistamista sekä parantaa toiminnan laatua. Työsuhteiden pitkäkestoisuus edistää ihmissuhteiden pysyvyyttä, joka puolestaan lisää lasten turvallisuuden tunnetta ja ohjaajan mahdollisuutta tukea lasten kehitystä.

On suositeltavaa, että aamu- ja iltapäivätoiminta sisältyy kunnalliseen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan³. Toimintaa järjestettäessä otetaan huomioon eri kieliryhmien tarpeet⁴ sekä eri-ikäisten lasten tarpeet. Myös eri kulttuuriryhmiin kuuluvien lasten tarpeet samoin kuin paikalliset erityispiirteet otetaan huomioon mahdollisimman hyvin.

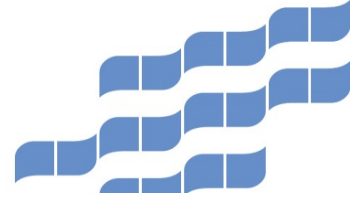

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta tekee tiivistä yhteistyötä esiopetusta täydentävän toiminnan kanssa. Yksityisten toimijoiden järjestämä aamu- ja iltapäivätoiminta tekee yhteistyötä kaupungin perusopetuksen kanssa.

Tampereella kehitetään aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä yksityistä aamu- ja iltapäivätoimintaa kaupungin hyväksytyjen strategioiden mukaan. Lisäksi huomioidaan Tampereen kaupungin lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä lastensuojelusuunnitelma. Pormestarin pysyväismääräyksen mukaisesti lähtökohtana on, että kaikessa kaupunki- ja palvelusuunnittelussa otetaan huomioon lapsi- ja nuorisonäkökulma sekä lastensuojelun keskeiset periaatteet.

³ Lastensuojelulaki (41/2007) 12 §

⁴ Perusopetuslaki 48 b § 3 mom. (1136/2003)

Aamu- ja iltapäivätoiminta on osa ennaltaehkäisevää toimintaa ja varhaista tukea. Tampere on lasten ja nuorten kaupunki, jossa lapsuus ja nuoruus tunnustetaan ja otetaan huomioon arvokkaana ikävaiheena. Lapsilla ja nuorilla on oikeus ikänsä mukaiseen, monipuoliseen ja hyvään palveluun. Heillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa sekä oikeus hyvinvointiin ja suojeluun niiden kaikissa muodoissa.

Tampere – Tekemisen kaupunki -strategia painottaa yhdenvertaisia yksilöitä. Strategiaa mukailleen jokainen koulu on hyvä koulu. Kaikilla on oikeus ja rauha oppia. Aamu- ja iltapäivätoiminta kehittää lasten ja nuorten tulevaisuus- ja hyvinvointitaitoja.

2 Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta⁵. Tämä tavoite velvoittaa kaikkia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä ja toteuttamisessa mukana olevia.

Kunta täsmentää perusopetuslaissa säädetyt ja tässä luvussa kuvattavat yleiset tavoitteet ottaen huomioon paikalliset tarpeet, toimintaympäristön ja kunnan omat strategiset linjaukset.

2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Kotien työtä tuettaessa lähtökohtana on, että lapsen huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Ohjaajilla on aamu- ja iltapäivätoiminnassa ammatillinen vastuu lapsen kasvatuksesta. Ohjaajien työtä ohjaavana periaatteena on kasvatuskumppanuus, jolla tarkoitetaan ammattikasvattajien sitoutumista toimimaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena. Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa yhteistyötä. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön ja edistetään huoltajien aktiivista roolia.

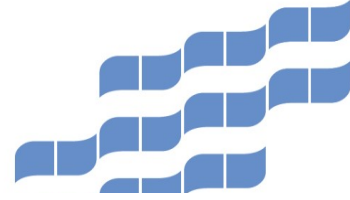
Aamu- ja iltapäivätoiminta ja perusopetus toimivat yhteistyössä ja kehittävät paikalliseen yhteistyöhön sopivia rakenteita ja toimintatapoja. Aamu- iltapäivätoiminta yhdessä oppilashuollon palveluita tuottavan henkilöstön kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Yhteisen päämäärän tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön osallistumisessa tarpeen mukaan lasta koskeviin neuvotteluihin huoltajien luvalla. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle ja tiedottamiselle.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsella voi olla huoltajan, opettajan ja ohjaajan kesken sovittavalla tavalla mahdollisuus läksyjen tekoon.

Tampereen kaupunkistrategian toteuttamista tuetaan toimimalla yhdenvertaisesti, vastuullisesti, avoimesti ja rohkeasti. Tampereen kaupungin perusopetuksen toiminta perustuu yhteisölliseen, kannustavaan ja luottamukselliseen ilmiin sekä edistää toiminnallaan yhdenvertaisuutta ja turvallisuutta.

⁵ Perusopetuslaki 48 a § 1 mom. (1136/2003)

Perusopetuksen toimintatapoja tarkastellaan ja kehitetään jatkuvasti. Toiminnassa kehitetään vuorovaikutuksellista viestintää ja hyödynnetään digitalisatiota.

Tampereen kaupunkistrategian 2030 neljä painopistettä ovat yhdenvertaiset yksilöt, tekevät yhteisöt, hiilineutraaleja tekoja ja tulevaisuuden edelläkävijä. Painopisteet ulottuvat vuoteen 2030 ja luovat pohjan Tampereen kaupungin perusopetuksen visiolle, arvopohjalle, tehtävälle ja toimintakulttuurille.

Tampereen kaupungin perusopetus tukee osallisuudella yhdessä tekemistä ja yhdenvertaisia yksilöitä. Liikkuvan elämäntavan ja terveiden elämäntapojen edistämällä vahvistetaan tekeviä yksilöitä ja edistetään hyvinvointierojen kaventumista. Ekososiaalisen sivistyksen tukemisella, digi -taitojen edistämällä ja innovatiivisuuteen kannustamisella luodaan pohjaa tulevaisuuteen.

Kestävään elämäntapaan kasvattamalla vahvistamme kestävän yhdiskunnan rakentumista. Työhyvinvoinnin, henkilöstön osaamisen ja johtamisen kehittämällä tuemme tasapainoista taloutta ja uudistuvaa organisaatiota.

Päivittäinen toiminta rakentuu kansainvälisille sopimuksille, valtiolliselle lainsäädännölle, opetushallituksen laatimille perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteille sekä Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen linjauksille.

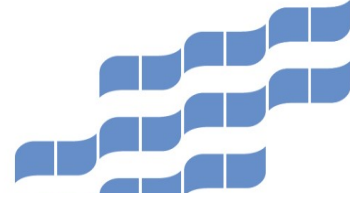
Aamu- ja iltapäivätoiminnassa koulunkäynninohjaajat ja rehtori suunnittelevat, kehittävät ja toteuttavat toimintaa, joka tarjoaa lapselle eheän ja iloa tuottavan iltapäivän. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta tekee yhteistyötä varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa.

2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on lasten hyvinvoinnin, tunne-elämän, ja sosiaalisen kehityksen tukeminen. Ohjaajan myönteisellä suhtautumisella ja läsnäololla on tässä suuri merkitys. On tärkeää, että jokainen lapsi kokee olevansa arvostettu ja hyväksytty. Lapset tarvitsevat myös kaveripiiriin hyväksyntää ja tunteen ryhmään kuulumisesta. Yhdessä toimimalla opitaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tarvittavia taitoja, kuten vastavuoroisuutta ja erimielisyyksien ratkaisua myönteisin keinoin. Lapsia ohjataan tunnistamaan erilaisia tunteita ja säätelemään omaa toimintaansa.

Lasten rohkaisu ja kannustaminen tukevat itsetunnon kehitystä, ja samalla lapset oppivat luottamaan omiin taitoihinsa. Osallistumisen iloa ja onnistumisen kokemuksia korostetaan. Aamu- ja iltapäivätoiminta tukee lasten harrastuneisuutta ja tutustuttaa mahdollisuuksien mukaan erilaisiin vapaa-ajan harrastuksiin. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee sekä kasvuympäristönä että ilmapiiriltään olla kiireetön ja turvallinen. On tärkeää, että toiminnassa lapsilla on mahdollisuus sekä levähtämiseen ja rauhoittumiseen että ulkoiluun ja fyysiseen aktiivisuuteen. Maittava välipala ja ympäristön viihtyisyys lisäävät hyvinvoinnin kokemusta.

Koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteiset linjaukset tukevat ja vahvistavat lasten hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä. Lasten tarpeet huomioonottava moniammatillinen yhteistyö edesauttaa myös aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmien muodostamista ja lasten sijoittelua ryhmiin. Tavoitteena on muodostaa lasten päivästä ehjä kokonaisuus.

2.3 Eettisen kasvun tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminta tukee lasten eettistä kasvua ja käsitystä ihmisten yhdenvertaisuudesta. Toiminnan eettisenä lähtökohtana ovat Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritelty perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet ja käytännöt. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa korostuu lapsilähtöisyys. Jokainen lapsi nähdään arvokkaana yksilönä. Lapset ovat ikä- ja kehitysvaiheensa mukaisesti itsestään ja teoistaan vastuullisia. He tarvitsevat eettisessä ajattelussaan ja vuorovaikutustaidoissaan aikuisten ohjausta. Eettisessä kasvatuksessa ja yhdenvertaisuuden tukemisessa on tärkeää erityisesti aikuisten antama malli, ryhmän vuorovaikutussuhteet sekä arkipäivän tilanteissa kohdattavat eettiset kysymykset. Eettisen kasvun tavoitteena on vastuullisuuden ja vastavuoroisuuden ymmärtäminen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsia ohjataan kasvamaan vähitellen vastuuseen:

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oman toiminnan aiheuttamista tunteista ja seurauksista itselle ja toisille
- ryhmän toimintaan liittyvistä säännöistä ja sopimuksista
- myönteisestä suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestäväan elämäntapaan

Yhteisöllinen vastuun, luottamuksen ja huolenpidon ilmapiiri aamu- ja iltapäivätoiminnassa edistää eettistä kasvua. Eettisessä kasvatuksessa hyödynnetään ryhmän vuorovaikutusta, eri tilanteisiin liittyviä keskusteluja, taitteen, leikin ja liikunnan tarjoamia mahdollisuuksia sekä esteettisiä kokemuksia ja toiminnallisuutta. Lasta ohjataan menettelytapoihin, joilla mahdollisia ongelmatilanteita voidaan käsitellä myönteisesti ja ratkaisukeskeisesti.

2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

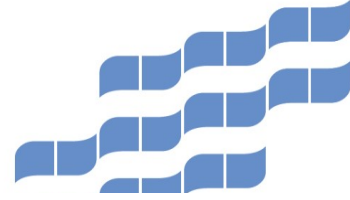
Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tavoitteena on osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen. Toiminta toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta. On tärkeää, että lapset tulevat kuulluksi toiminnassa ja voivat osallistua sen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Huomiota kiinnitetään erityistä tukea tarvitsevien ja eri kulttuuritaustaisten lasten osallistumisen edistämiseen. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa kunnioitetaan lasten omaa kieli- ja kulttuuritaustaa sekä elämäntapaa ja -arvoja. Samalla huolehditaan, että kukaan ei joudu muihin huonompaan asemaan esimerkiksi etnisen alkuperänsä, sukupuolensa, ikänsä, uskontonsa tai vammansa vuoksi. Perusopetuksen tavoin otetaan erityisesti huomioon lapset, jotka ovat taustaltaan saamelaisia, romaneja tai maahanmuuttajia, sekä viittomakieliset lapset. Eri kulttuureihin tutustumalla voidaan monipuolistaa toimintaa, lisätä ymmärrystä ja vähentää ennakkoluuloja sekä rikastuttaa yhdessäoloa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla lisätään lasten tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista tukea ja ohjausta. Suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon tyttöjen ja poikien kehityksen erot ja erilaiset tarpeet.

Lasten tulee ikätasonsa mukaisesti saada itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten muotoiluun ja saada kokemuksia osallisuudesta. Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista ja syrjäytymistä. Tavoitteena on, että syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaitaan mahdollisimman varhain ja järjestetään tarvittavaa tukea. Tässä onnistuminen edellyttää monialaista yhteistyötä aamu- ja iltapäivätoiminnan, sosiaali- ja terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja kodin kesken.

Henkilöstön tulee kasvatustyössään toimia sensitiivisesti ja huomioida sukupuolien moninaisuus.

3 Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö

Toiminnan sisällön tulee tukea toiminnalle asetettujen perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden ja kuntakohtaisen toimintasuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamista. Toiminnan järjestäjä ja toteuttaja vastaavat toimintapaikkakohtaisesta sisällön ja sen toteutuksen suunnittelusta. Sisällön suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon näiden perusteiden määräykset, toiminnassa mukana olevien lasten määrä, toiminnan monipuolisuus sekä mahdollisuus toimintojen eriyttämiseen ja pienryhmätyöskentelyyn. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun. Toimintasuunnitelmasta ja toiminnan sisällöstä tiedotetaan huoltajille.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa korostuu lasten oikeus turvalliseen lapsuuteen ja kasvuympäristöön. Toiminnan sisällön suunnittelussa otetaan huomioon lasten tarpeet ja omat toiveet. Lapsen, huoltajan ja ohjaajan keskustelu ja tiedonvaihto siitä, millainen toiminta lasta kiinnostaa ja mikä tuottaa hänelle iloa ja virkistystä, vaikuttaa toiminnan sisällön käytännön toteutukseen. Sisältöön vaikuttavat myös paikalliset olosuhteet ja kulttuuritekijät, eri vuodenaikojen tarjoamat ja muut käytännön mahdollisuudet, yhteistyö kunnan muiden toimijoiden kanssa, ohjaajien omat vahvuudet sekä toteuttajien painotukset.

Laadukas aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö muodostuu lasten kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi. Sen avulla vahvistetaan lasten osallisuutta ja toiminnan yhteisöllisyyttä. Toiminta tarjoaa kasvua ja kehitystä tukevaa sosiaalista vuorovaikutusta, ilon ja virkistykseen kokemuksia, esteettisiä kokemuksia ja mahdollisuuden kehittää erilaista osaamista.

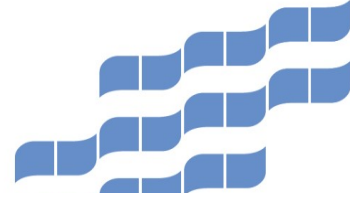
Sisältöjä valittaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota lasten ikätason mukaiseen kasvuun ja kehitystä tukevaan leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Liikkuminen ja ulkoilu sekä rentoutuminen ja levähtäminen ovat toiminnassa tärkeitä. Myös välipalan nauttimiseen liitetään kasvatuksellista ohjausta. Lapsia ohjataan tarkoituksenmukaiseen ateriarytmiin sekä hyviin ruokavalintoihin ja ruokailutapoihin kiireettömässä ympäristössä.

Monipuolisella sisältötarjonnalla vahvistetaan lasten kulttuurista identiteettiä. Suomalaiseen ja muihin, lasten eri kulttuuritaustoihin liittyviin perinteisiin tutustutaan mm. laulujen, leikkien ja juhlien avulla. Sisältö voi liittyä erilaisiin tavoitteellisiin harrastuksiin ja muuhun kehitystä tukevaan toimintaan. Toiminta voi tarjota lapsille mahdollisuuden myös oman harrastuksen löytämiseen. Koulun kerhotoimintaan ja taiteen perusopetukseen osallistuminen voi olla osa lapsen aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta koostuu seuraavista sisällöllisistä kokonaisuuksista:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- käden taidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa

- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Kuntatasolla painotetaan osallistumista, osallisuutta ja vaikuttamista vuorovaikutteisesta näkökulmasta. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa vahvistetaan yhdessä tekemisen kulttuuria. Tavoitteena on aktiivinen lapsi, joka ottaa vastuuta omasta toiminnastaan. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa vahvistetaan omaehtoista ja ohjattua liikuntaa.

4 Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Aamu- ja iltapäivätoiminta vahvistaa lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Silloinkin, kun kyse on tukea tarvitsevista lapsista, toiminnan järjestämisen ja toteuttamisen lähtökohtana ovat aamu- ja iltapäivätoiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt. Työskentelytapojen ja toimintaympäristön suunnittelussa tulee ottaa huomioon lasten ikä ja kehitysvaihe sekä yksilölliset tarpeet. Toiminnan tulee tukea itsetunnon ja omatoimisuuden kehitystä, sosiaalista kasvua sekä itsenäistymistä lasten omien edellytysten mukaisesti. Lapsia kannustetaan aloitteellisuuteen ja aktiivisuuteen. Heille tarjotaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin ja yhdessä toimimiseen.

Toiminnan ja ajankäytön suunnittelu ja selkeys sekä tilanteiden ennakointi ovat erityisen tärkeitä kehityksensään tukea tarvitseville lapsille. Leikin merkitys korostuu varsinkin nuorimpien osalta. Monipuolinen toiminta ja toiminnalliset työtavat edistävät lasten kehitystä. Liikunta, pelit ja leikit ovat hyviä välineitä myös sääntöjen noudattamisen ja itsesäätelyn harjaannuttamiseen. Yhdessä toimimisen taitoihin ja myönteisen vuorovaikutuksen edistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Tilojen ja välineiden tulee olla myös tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin sopivia. Huomiota kiinnitetään muun muassa tilojen kokoon, muunneltavuuteen ja esteettömyyteen sekä kulkureittien toimivuuteen. Oikein suunnitelluilla ratkaisuilla tuetaan lasten omatoimista ja helppoa liikkumista ja toimimista tiloissa. Värienkäytöllä ja valaistuksella voidaan vaikuttaa ympäristön hahmottamiseen ja antaa virikkeitä. Toiminnassa huolehditaan aina lasten psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta.

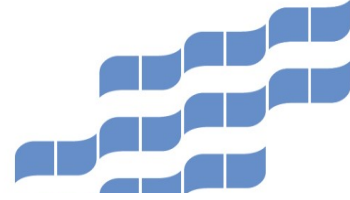
Ohjaajien ammatillista osaamista työskentelyssä tukea tarvitsevien lasten kanssa vahvistetaan mm. perehdytyksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien tai oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla. Yhteistyö koulun kanssa lisää oppilaantuntemusta ja täydennyskoulutus varmistaa osaamista.

4.1 Aamu- ja iltapäivätoiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen aikana

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä⁶. Lain ja Opetushallituksen laatimien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden⁷ mukaisesti oppilaan saama tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Ne ovat laajuudeltaan ja kestoaltaan erilaisia tukiratkaisuja. Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksessa oppilaalle annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tuen tasot määritellään seuraavasti:

⁶ Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

⁷ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muuttaminen ja täydentäminen, MÄÄRÄYS 50/01/2010

- Yleinen tuki on osa kaikkea oppilaan kasvatusta, opetusta ja ohjausta. Tuen tarve on silloin luonteeltaan yleensä lyhytaikaista, oppilas voi tarvita vain yhtä tukimuotoa, kuten tukiovetusta tai osa-aikaista erityisopetusta
- Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, annetaan tehostettua tukea hänelle laaditun, pedagogiseen arvioon perustuvan kirjallisen oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki.
- Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla.

Erityisen tuen antamisesta tehdään hallintopäätös, joka perustuu pedagogiseen selvitykseen. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), josta on käytävä ilmi erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen Oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat oikeutettuja hakemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Kunta päättää toiminnan laajuudesta. Mikäli mahdollista, erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Jos oppilaiden tarpeet sitä edellyttävät, voidaan toiminta järjestää myös omissa ryhmissä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen mahdollisuuksien mukaan oman ikäkauden mukaisissa ryhmissä tukee erityistä tukea saavien oppilaiden kehitystä.

Kun tehostettua tai erityistä tukea saava oppilas osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan, on tärkeää että aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö ottaa lapsen tuen tarpeet huomioon. Yhtä tärkeää on, että koulussa nähdään aamu- ja iltapäivätoiminnan tarjoamat mahdollisuudet oppilaan koulunkäynnin ja oppimisen tukemiseen.

Tampereen kaupungissa aamu- ja iltapäivätoiminnan jokaisessa toimintapaikassa, riippumatta toimijasta, tulee olla valmius yleistä, tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden kokonaisvaltaiseen tukemiseen muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Jos oppilaiden tarpeet sitä edellyttävät, voidaan erityistä tukea saavien lasten toiminta järjestää myös omissa ryhmissä.

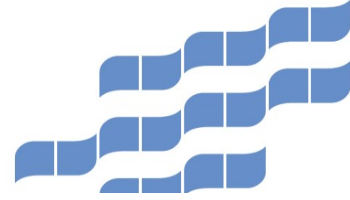
Jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus kokea iloa ja onnistumisia. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee ottaa huomioon monenlaiset lapset ja heidän kulttuuritaustansa. Tarvittaessa oppilaan tulee saada tukea sekä koulussa että aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

4.2 Yhteistyö toiminnan järjestämisessä

Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Huoltajan ja mahdollisesti koulun henkilöstön kanssa sovitaan, miten tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Moniammatillinen yhteistyö lisää edellytyksiä oppilaan riittävään tukemiseen.

Tehostetun tuen aikana käytettävä oppimissuunnitelma sekä erityiseen tukeen kuuluva henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) voivat tarvittaessa sisältää kuvaukset oppilaan osallistumisesta aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa. Niissä voidaan kuvata, miten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet ja toimintamallit tukevat oppilaan kehitystä. Tällä tavoin oppilaan päivästä muodostuu kasvatuksellinen kokonaisuus.

Tiedot tehostetun ja erityisen tuen antamisesta, näihin liittyvät asiakirjat ja asiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä. Oppilasta koskevien salassa pidettävien tietojen luovuttaminen aamu- ja iltapäivätoiminnan

henkilöstölle edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä tiedonsiirtolupaa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja voi osallistua oppilaan tehostettuun tukeen kuuluvan oppimissuunnitelman tai erityiseen tukeen kuuluvan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laadintaan huoltajan luvalla. Toiminnan järjestäjänä kunnan tulee huolehtia siitä, että aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävissä toimivat henkilöt perehdytetään henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon ja vaitiolovelvollisuuteen liittyviin säädöksiin sekä lastensuojelulain velvoitteisiin⁸.

Tehostettua tai erityistä tukea saavilla oppilailta voi kunnan päätösten mukaisesti olla oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen. Sekä näiden että muiden kuljetukseen oikeutettujen oppilaiden osalta tulisi myös aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettäessä pyrkiä siihen, että ko. oppilailta on mahdollisuus käyttää koulukuljetusetuutta⁹. Silloin kun kuljetukset järjestetään, tulee huolehtia turvallisuudesta, vastuunjaosta ja kaikkien toimijoiden riittävästä ohjeistuksesta.

Pedagogiseen arvioon tai selvitykseen perustuen oppilaalle tehdään koulussa yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja opettavien opettajien kanssa oppimissuunnitelma tai henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua neuvotteluihin huoltajan suostumuksella. Samalla sovitaan, miten tavoitteet otetaan huomioon tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Nämä tavoitteet, tukitoimet ja toteuttajat tulee kuvata oppimissuunnitelmassa tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa. Huoltajan antama yksilöity tiedonsiirtolupa kirjataan em. asiakirjoihin.

Jos lapselle on tehty kuljetusperusteiden mukainen päätös koulukuljetuksesta, koulukuljetusetuutta on mahdollisuus käyttää aamu- ja iltapäivätoimintaan. Mahdollisiin aikataulumuutoksiin tulee varata järjestelyaikaa vähintään kaksi viikkoa. Muutokset hyväksytään vain perustellusta syystä.

5 Toiminnan järjestäminen, suunnittelu ja arviointi kunnassa

Kunnalla on kokonaisvastuu perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä säädösten ja tämän määräyksen mukaisesti. Kunta päättää johtosäännössään, minkä hallintokunnan alaisuuteen toiminta sijoitetaan kuntalain¹⁰ säännösten mukaisesti. Johtosäännössä määrätään, kuka viranhaltija tai mikä toimielin toiminnasta vastaa.

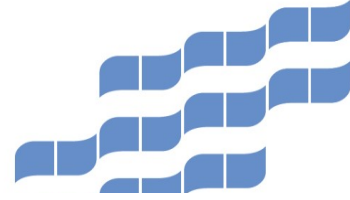

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan ottamisesta päättää yksityisten toimijoiden osalta varhaiskasvatuksen asiakaspalvelupäällikkö ja kunnallisen toiminnan osalta rehtori.

⁸ Lastensuojelulaki 25 § 417/2007

⁹ Perusopetuslaki 48 b § 3 mom. (1136/2003)

¹⁰ Kuntalaki (365/1995) 16 § 1 mom. ja 50 § 1 mom. (1068/2008) ja 2 mom.

5.1 Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen

Kunta voi järjestää toimintaa itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa tai hankkia palvelun ostopalveluna muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai antamalla avustusta palvelujen tuottajalle¹¹. Kunta voi käyttää edellä mainittuja toiminnan järjestämistapoja myös samanaikaisesti. Julkisia palvelujen tuottajia ovat kunnat, kuntayhtymät sekä seurakunnat ja seurakuntayhtymät. Yksityisiä palvelujen tuottajia ovat esimerkiksi järjestöt, yhdistykset, yhtiöt ja muut palvelujen tuottajat. Kunnan ja palveluntuottajan välille laaditaan sopimus.

Kunnan järjestäessä tai hankkiessa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa, sitä tulee tarjota kunnan päättämässä laajuudessa perusopetuksen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta¹². Tällöin kunta saa toimintaan valtionosuutta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain¹³ mukaisesti. Valtionosuuden saamisen edellytyksenä on, että toimintaa järjestetään edellä mainituille lapsiryhmille. Kunnan tulee toimintasuunnitelmansa mukaisesti tiedottaa toiminnasta ja toiminnan järjestämistavoista kuntalaisille.

Lapsen osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan on huoltajalle vapaaehtoista. Toimintaa tulee tarjota joko 570 tai 760 tuntia koulun työvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla lapselle¹⁴. Perheet hyödyntävät tarjolla olevan toiminta-ajan tarpeidensa mukaisesti. Toimintaa voidaan järjestää koulun työvuoden aikana arkipäivisin esimerkiksi keskimäärin 3 tai 4 tuntia päivässä, joko aamu- tai iltapäivätoimintana tai molempina. Sitä voidaan järjestää arkipäivinä pääsääntöisesti kello 7.00 – 17.00 välisenä aikana. Tarkoituksenmukaista on ajoittaa aamu- ja iltapäivätoiminta sellaiseen ajankohtaan, jolla mahdollisimman hyvin voidaan välttää lasten yksinolo ja tukea koulunkäynnin, vanhempien työelämän ja perheiden vapaa-ajan yhteensovittamista.

Otettaessa lapsia aamu- ja iltapäivätoimintaan heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita¹⁵.

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta voidaan määrätä kuukausimaksu¹⁶.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapselle on tarjottava välipala¹⁷. Välipalat suunnitellaan monipuoliseksi ja vaihteleviksi siten, että ne noudattavat kansallisia ravitsemussuosituksia ja ottavat huomioon ruokailuun liittyvät erityistarpeet.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvilla lapsilla on oikeus turvalliseen toimintaympäristöön¹⁸. Toiminnassa käytetään koulun tai muita toimintaan soveltuvia lähiympäristön tiloja. Toiminnan järjestäjänä kunnan tulee varmistaa, että tilat ja välineet ovat toimivia, turvallisia ja tarkoituksenmukaisia. Toimintapaikassa tulee olla voimassaoleva turvallisuus- ja pelastussuunnitelma. Koulutilojen käytön suunnittelussa, koulurakennusten korjauksissa ja uusien koulujen rakentamisessa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnan tilatarpeet. Toimintaympäristön tulee tukea toiminnalle asetettuja tavoitteiden saavuttamista, ja sitä suunniteltaessa tulee ottaa turvallisuuden lisäksi huomioon toiminnan luonne ja tarkoitus, lapsen kiinnostuksen kohteet ja toiminnan monipuolisuus.

¹¹ Perusopetuslaki 48 b § 3 mom. (1136/2003)

¹² Perusopetuslaki 48 b § 1 mom. (1136/2003) ja Perusopetuslaki 17 § 2 mom. (642/2010)

¹³ Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (635/1998) 5 § 3 a (1137/2003)

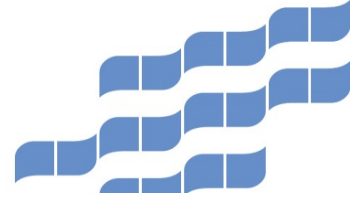
¹⁴ Perusopetuslaki 48 b § 4 mom. (1081/2006)

¹⁵ Perusopetuslaki 48 b § 2 mom. (1136/2003)

¹⁶ Perusopetuslaki 48 f § 1 mom. (1136/2003)

¹⁷ Perusopetuslaki 48 d § (1136/2003)

¹⁸ Perusopetuslaki 48 d § (1136/2003)

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa sattuneen tapaturman hoito on lapselle maksuton¹⁹. Kunta voi ottaa vakuutuksen aamu- ja iltapäivätoiminnassa oleville lapsille.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia²⁰. Lain mukaan kunnan tulee varmistaa ohjaajien määrän ja osaamisen lisäksi se, että niiltä henkilöiltä, jotka työskentelevät henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa ilman huoltajan läsnäoloa, pyydetään nähtäväksi ote rikosrekisteristä²¹. Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö ei saa sivullisille ilmaista lasta tai hänen huoltajaansa koskevia salassa pidettäviä tietoja tai luovuttaa salassa pidettäviä asiakirjoja. Tietojen ilmaiseminen ja asiakirjan luovuttaminen on mahdollista vain huoltajan yksilöidyn suostumuksen perusteella²². Perusopetuksesta ja siihen liittyvästä oppilashuollosta vastaavat henkilöt voivat luovuttaa aamu- ja iltapäivätoiminnasta vastaaville henkilöille toiminnan asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Jos lapsi siirtyy toisen opetuksen järjestäjän järjestämään aamu- ja iltapäivätoimintaan, aikaisemman järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava opetuksen tai toiminnan järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen järjestäjän pyynnöstä²³.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta päättää koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään kunnan omana toimintana ja yksityisenä toimintana. Yksityisten toimijoiden järjestämä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on Tampereella avustusperusteista toimintaa. Sivistys- ja kulttuurilautakunta hyväksyy avustusta saavat yksityiset toimijat. Toimintaa ohjaa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011, aamu- ja iltapäivätoiminnan laatukriteerit ja Tampereen kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään klo 8.00–10.00. Iltapäivätoimintaa järjestetään klo 12.00–17.00 välisenä aikana. Oppilashuollollisin perustein aamutoimintaa on mahdollista saada klo 7.00–8.00.

Toimintaan hakemisesta tiedotetaan ennen hakuajan alkamista esimerkiksi lehti-ilmoituksella, kaupungin www-sivuilla sekä jakamalla tietoa esiopetusryhmien ja ensimmäisten luokkien oppilaille.

Vanhemmille tiedotetaan paikkojen myöntämisestä kesäkuun puoleen väliin mennessä. Samassa yhteydessä selvitetään palvelutarpeen muuttamisen ja paikan perumisen käytännöt.

Oppilaalle voidaan myöntää paikka aamu- ja iltapäivätoimintaan, jos siihen on välttämätön, huoltajan työssäkäynnistä tai opiskelusta johtuva tarve tai erityinen syy ja että erityinen syy edellyttää, että huoltajan lisäksi lapsen tilanteen tunteva asiantuntija on esittänyt riittävän selvityksen tai tarpeen arvioinnin (Lasten ja nuorten palvelujen lautakunta 20.11.2014 § 127).

Sivistys- ja kulttuurilautakunta päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakasmaksuista.

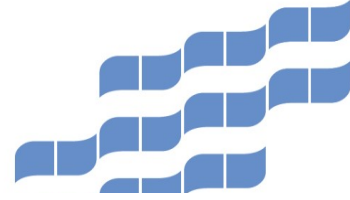
¹⁹ Perusopetuslaki 48 d § (1136/2003)

²⁰ Perusopetuslaki 48 e § (1136/2003)

²¹ Laki lasten kanssa työskentelevien rikostoustan selvittämisestä (504/2002) 2 § 2 mom. (1138/2003)

²² Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)

²³ Perusopetuslaki 40 § 2 mom. (642/2009)

Kunnan järjestämässä aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapset kuuluvat koululaisten ryhmätapaturmavakuutuksen piiriin.

Yksityisen toiminnan järjestäjä on velvollinen vakuuttamaan lapset tapaturmien varalta. Vakuutus kattaa kerhon toiminta-ajan, sekä kerholaisten siirtymiset toimintaryhmään ja ryhmästä kotiin.

Henkilökunnan kelpoisuusvaatimukset on määritelty valtioneuvoston asetuksessa (115/2004). Perusopetuslain mukaisesti aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia. Tampereen kaupungissa lähtökohtana on, että aamu- ja iltapäivätoiminnan lapsiryhmällä tulee olla vähintään yksi kelpoisuusvaatimukset täyttävä ohjaaja.

5.2 Toiminnan suunnittelu ja arviointi

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestävän kunnan tulee hyväksyä perusopetuslaissa tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa varten toimintasuunnitelma²⁴, joka on laadittu perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Toimintasuunnitelman tarkoituksena on tukea aamu- ja iltapäivätoiminnan paikallista järjestämistä ja kehittämistä sekä lisätä toiminnan suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä.

Kunnan tulee myös arvioida antamaansa tai hankkimaansa aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa²⁵.

Kunta päättää johtosäännössään, minkä hallintokunnan alaisuuteen toiminta sijoitetaan kuntalain²⁶ säännösten mukaisesti. Johtosäännössä on hyvä määrätä myös, minkä viranhaltijan tai toimielimen päätösvaltaan kuuluvat mm. seuraavat asiat:

- toiminnan järjestäminen ja koordinointi
- ostopalvelusopimusten tekeminen²⁷ ja valvonnan toteuttaminen
- avustuksista päättäminen ja valvonnan toteuttaminen
- toimintasuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen
- päätös lapsen ottamisesta aamu- ja iltapäivätoimintaan
- toimintamaksun alentaminen ja perimättä jättäminen

Tampereen kaupungin yksityisen varhaiskasvatuksen sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan valvonta ja ohjaus ohjaa ja valvoo koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan toiminnan järjestämistä sivistys- ja kulttuurilautakunnan vuosittain hyväksymän valvonnan vuosisuunnitelman mukaisesti (valvonnan vuosisuunnitelma vuodelle 2022 hyväksytty 15.2.2022).

Tampereen kaupungin perusopetus vastaa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan pedagogiikan ja henkilöstön osaamisen kehittämisestä sekä toiminnan sisällöllisestä ohjauksesta.

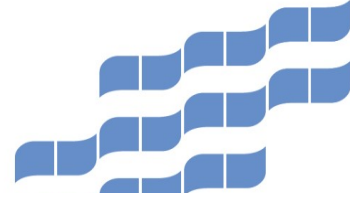
²⁴ Perusopetuslaki 48 b § 4 mom. (1136/2003)

²⁵ Perusopetuslaki 48 c § (1136/2003)

²⁶ Kuntalaki 50 § 1 mom. (1068/2008) ja 2 mom.

²⁷ Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan arvioimisesta vastaa toiminnan järjestäjä. Palvelun järjestäjät osallistuvat sekä valtakunnallisiin että kuntakohtaisiin toiminnan arviointeihin ja arvioivat itse toimintaansa. Huoltajilta kerätään suoraa asiakaspalautetta toimintakausittain.

6 Aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistyö ja tiedonkulku

6.1 Yhteistyö huoltajien ja koulun kanssa

Aamu- ja iltapäivätoiminnan lähtökohtana on kasvatuskumppanuus, jossa korostetaan huoltajien aktiivista roolia. Aamu- ja iltapäivätoiminnan rooli korostuu aamu- ja iltapäivätoiminnan ja monikielisten sekä -kulttuuristen perheiden välisessä yhteistyössä. Tapaamisiin järjestetään tulkkaukset aina tarvittaessa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta ja perusopetus toimivat yhteistyössä. Toiminnan järjestäjä sopii yhdessä palveluntuottajien kanssa yhteistyöhön sopivia rakenteita ja toimintatapoja. Toimintatapoja määriteltäessä otetaan huomioon huoltajien ja koulun yhteistyö yksittäistä lasta koskevissa asioissa. Lisäksi huomioidaan aamu- ja iltapäivätoiminnan vaikuttavuus koko kouluyhteisön tasolla.

6.2 Lasta koskevien salassa pidettävien henkilötietojen luovuttamiseen liittyvä menettely

Tiedot tehostetun ja erityisen tuen antamisesta, näihin liittyvät asiakirjat ja asiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä. Oppilasta koskevien salassa pidettävien tietojen luovuttaminen aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstölle edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä tiedonsiirtolupaa. Toiminnan järjestäjänä kunnan tulee huolehtia siitä, että aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävissä toimivat henkilöt perehdytetään henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon ja vaitiolovelvollisuuteen liittyviin säädöksiin sekä lastensuojelulain velvoitteisiin.

6.3 Moniammatillinen oppilashuoltotyö

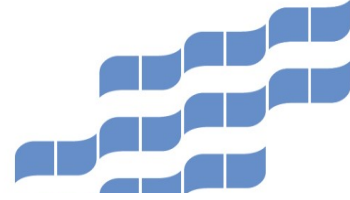

Aamu- ja iltapäivätoiminta yhdessä oppilashuollon palveluita tuottavan henkilöstön kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Yhteisen päämäärän tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön osallistumisessa tarpeen mukaan neuvotteluihin huoltajien luvalla.

6.4 Yritysten ja yhteisöjen kanssa tehtävä yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Lapset ovat kuluttajansuojalaissa erityisasemassa. Lapsiin kohdistuvaa markkinointia arvioidaan keskimääräistä tiukemmin, koska lapset ovat aikuisia alttiimpia markkinoinnin vaikutuksille. Mainos, jonka aikuinen tunnistaa helposti mainokseksi, ei välttämättä ole selvä asia lapselle.

Lasten vanhemmilla on ensisijainen oikeus päättää siitä, millaiseen kaupalliseen yhteistyöhön heidän lapsensa saavat osallistua tai millaista kaupallista aineis-toa heidän lapsilleen saa jakaa. Vanhemmat vastaavat lapsen kasvatuksesta ja perheen kulutuspäätöksistä. Koska markkinointiviestinnällä pyritään vaikutta-maan lasten kulutustottumuksiin, on tärkeää, että vanhemmat voivat vaikuttaa siihen,

millaisen markkinoinnin kanssa lapsi joutuu tekemisiin. Sponsorointi ja muu markkinointi ei saa rohkaista lapsia painostamaan vanhempiaan ostamaan sponsorin tai muun markkinoinnin harjoittajan tuotteita.

Markkinoinnin täytyy olla tunnistettavissa markkinoinniksi. Lapsella on oikeus saada tietää, koska häneen yritetään vaikuttaa kaupallisesti, millä tavalla, ke-nen toimesta ja minkä vuoksi. Peitelty mainonta ei ole sallittua.